

do wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego

Dr Zygmunt Kukuła

Autoreferat

sporządzony dla celów postępowania habilitacyjnego zawierający informację na temat uzyskanych stopni naukowych i przebiegu dotychczasowego zatrudnienia w jednostkach naukowych i charakterystykę osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 14. 03. 2003 r. o stopniach i tytule naukowym – Dz. U. nr 65 poz. 595 ze zm.

1. Wstęp

Zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym (Dz. U. nr 65 poz. 595 ze zm.), przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r., w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 96, poz. 1165) oraz Komunikatem nr 6/2011 Centralnej Komisji do Spraw Stopnia i Tytułu, składam niniejszy autoreferat sporządzony dla celów postępowania habilitacyjnego, zawierający informacje na temat uzyskanych przeze mnie stopni naukowych i przebiegu dotychczasowego zatrudnienia w jednostkach naukowych, charakterystykę osiągnięcia naukowego w rozumieniu art. 16 ust. 2 pkt 1 wskazanej wyżej ustawy, a także zwięzłe omówienie moich pozostałych osiągnięć i dorobku naukowego.

2. Stopnie naukowe i przebieg dotychczasowego zatrudnienia w jednostkach naukowych

Po studiach magisterskich ukończonych w dniu 6. 06. 1997 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w październiku 1997 r. rozpocząłem studia doktoranckie na tym samym Wydziale Uniwersytetu Śląskiego, w systemie niestacjonarnym. Równoległe w tym samym czasie pełniłem służbę w Policji w Bielsku Białej. W swojej pracy zawodowej zajmowałem się zagadnieniami przestępczości gospodarczej i korupcji. Stopień naukowy doktora nauk prawnych uzyskałem w dniu 14. 01. 2003 r. na podstawie rozprawy „Przestępczość gospodarcza na Podbeskidziu w okresie transformacji ustroju gospodarczego”. Promotorem była prof. dr hab. Oktawia Górniok, recenzentami prof. dr hab. Emil W. Pływaczewski z Uniwersytetu w Białymstoku oraz prof. dr hab. Leon Tyszkiewicz z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych nadal pełnię służbę w Policji w Bielsku Białej. Z racji spoczywających na mnie obowiązków służbowych i rygorami z jakimi się to wiąże, nie miałem sprzyjającej atmosfery oraz możliwości prowadzenia równoległe działalności dydaktycznej na wyższej uczelni. Moi ówczesni przełożeni nie akceptowali takiej możliwości, jak również nie mogłem być członkiem międzynarodowych lub krajowych organizacji naukowych oraz uczestniczyć w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism. Stosunek służbowy wykluczał możliwość wykonywania ekspertyz lub innych opracowań na zlecenie organów władzy publicznej a także sprawowanie opieki nad doktorantami. W latach 2014-2015 odbywałem staż naukowy w Wyższej Szkole Administracji w Bielsku Białej, tworząc założenia własnego projektu badawczego. Następnie na tym fundamencie kierowałem własnymi badaniami naukowymi finansowanymi osobiście, nad przestępczością socjalną, konsultując ich przebieg na bieżąco z pracownikami naukowymi Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku Białej. Zwieńczeniem tych badań było stworzenie monografii „Przestępczość socjalna z perspektywy prawa karnego i kryminologii”, oraz wygłoszenie referatu na polsko-czeskiej konferencji naukowej , w ramach współpracy tej uczelni z Wyższą Szkołą Służb Społecznych w Hawirzowie (Vysoká škola sociálně správní, Havířov) w Republice Czeskiej. W ostatnim czasie wspierałem swoją wiedzą i doświadczeniem działalność Studenckiego Naukowego Koła Bezpieczeństwa przy Wydziale Administracji Wyższej Szkoły

Administracji w Bielsku Białej. W związku z tym cały swój wysiłek skoncentrowałem na pracy naukowo-badawczej, nad zagadnieniami związanymi z przestępczością gospodarczą.

W roku 2015 rozpocząłem pracę dydaktyczną na Wydziale Administracji Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku Białej, która nieprzerwanie trwa do chwili obecnej, pełniąc jednocześnie służbę w bielskiej policji. Prowadziłem i nadal prowadzę zajęcia z przedmiotu „Prawo karne i prawo wykroczeń”, „Funkcjonariusz publiczny-problemy prawno karne” oraz „Ustrój organów ochrony prawnej”, ze studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Wziąłem dotychczas udział w dwóch międzynarodowych konferencjach naukowych na których wygłaszałem referaty, oraz brałem udział w dyskusji w dwóch krajowych konferencjach. Pierwsza obejmowała zagadnienia korupcji, i została zorganizowana przez Wyższą Szkołę Administracji w Bielsku Białej w roku 2011, wygłosiłem na niej referat na temat korupcji w gospodarce. Druga w roku 2016, obejmowała Polsko-Czeskie doświadczenia w zakresie pomocy społecznej, na której wygłosiłem referat na temat zjawisk patologicznych i przestępstw występujących w działalności pomocy społecznej w Polsce. Ponadto wziąłem udział w dyskusji na dwóch konferencjach naukowych zorganizowanych przez Wyższą Szkołę Administracji w Bielsku Białej:

- w maju 2014 na temat „Instytucjonalny wymiar zarządzania kryzysowego”
- w czerwcu 2016 na temat „Wyzwania wobec systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa w kontekście efektywności zarządzania”.

Od 2014 r. podjąłem współpracę z Towarzystwem Naukowym im. Mikołaja Reja z siedzibą w Bielsku Białej, które pozostaje organem założycielskim Wyższej Szkoły Administracji w Bielsku Białej, a która obejmuje zagadnienia współpracy naukowej w zakresie problematyki oraz badań nad przestępczością socjalną jak też prowadzenie wykładów na tej Uczelni, co trwa do chwili obecnej. Do swoich osiągnięć dydaktycznych zaliczam prowadzenie od roku akademickiego 2014/2015 wykładów, dla studentów studium stacjonarnego i niestacjonarnego zakończonych przeprowadzeniem egzaminów z następujących przedmiotów: Prawo karne i prawo wykroczeń, Funkcjonariusz publiczny-problemy prawno karne, Ustrój organów ochrony prawnej. Trwa ona już trzeci rok akademicki. W ramach działań

popularyzujących naukę uczestniczę w pracach Studenckiego Naukowego Koła Bezpieczeństwa działającego przy Wydziale Administracji. Działalność swoją na tym odcinku koncentruję na przedstawieniu współczesnych form przestępczości wymierzonej w działalność instytucji administracyjnych, czynnikach kryminologicznych takiej przestępczości, prowadzeniu w instytucjach publicznych badań nad wybranymi przestępstwami, a także wspieram powstawanie niektórych prac studenckich nad wspomnianymi zagadnieniami.

3. Wskazanie osiągnięcia naukowego wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym

W roku 2016 nakładem Wydawnictwa Difin SA, ukazała się napisana przeze mnie monografia „Przestępczość socjalna z perspektywy prawa karnego i kryminologii”. Jest ona rezultatem kilkunastoletnich studiów i badań, nad nieznaną dotychczas w nauce prawa karnego problematyką przestępczości socjalnej, integralnie powiązanej z przestępczością gospodarczą. Problematyka ta nie stanowiła dotychczas przedmiotu badań naukowych w Polsce, a w literaturze kryminologicznej zjawisko to nie zaznaczyło swojej obecności. Przeglądając dostępne publikacje wybranych państw naszego kontynentu, nie napotkałem opracowań nawiązujących do przestępczości socjalnej. Podejmując się badania wspomnianej problematyki, dążyłem do zdobycia jak najszerszej wiedzy na temat skali zagrożenia przestępczością socjalną, w kilku niezależnie działających od siebie instytucjach uznanych za socjalne. W podjętych pracach odczuwalny był brak w polskiej literaturze prawa karnego i kryminologii poza moimi wcześniejszymi opracowaniami na ten temat, jakiegokolwiek wzmianki odnoszącej się do powyższej problematyki. Monografia zasadniczo składa się z dwóch warstw: dogmatycznej oraz kryminologicznej czyli badawczej. W układzie monografii zostały one odpowiednio wyodrębnione jako część teoretyczna i część empiryczna. Wydanie tej monografii z powołanych wcześniej powodów wypełnia swoistą lukę, istniejącą dotąd w nauce prawa karnego i kryminologii.

Stawianym na początku procesu badawczego celem, było możliwie najdokładniejsze poznanie nieznanego dotąd bliżej zjawiska przestępczości socjalnej.

Warstwa badawcza obejmuje całość pozyskanych informacji i danych, niezbędnych dla osiągnięcia zamierzonego na wstępie celu. Badania miały charakter ogólnopolski i obejmowały takie instytucje socjalne jak Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz powiatowe urzędy pracy. Badaniem objęto przypadki przestępstw odnotowanych w latach 2010-2014 we wszystkich tych instytucjach. W monografii zdefiniowano pojęcie przestępczości socjalnej jako przedmiotu prowadzonych badań, przedstawiono czynniki kryminogenne odpowiedzialne za występowanie przestępstw w tym obszarze. Przestępczość socjalną uznano za odmianę szeroko rozumianej przestępczości gospodarczej, przytaczając argumenty które za tym przemawiają. Przedstawiono wszystkie ujawnione dotąd przypadki przestępstw, wskazujące na ich socjalny charakter, zwracając przy tym uwagę na odnotowane przypadki takich przestępstw za granicą, zwłaszcza w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Jest to bowiem w świetle poczynionych ustaleń problem ponadpaństwowy, szczególnie istotny dla nas gdy obywatele polscy korzystają równoległe ze świadczeń socjalnych w krajach, w których pracują zarobkowo.

Monografia zawiera w swojej treści krótki rys historyczny ustawodawstwa socjalnego, oraz zwięźle charakteryzuje poszczególne instytucje socjalne włączone do procesu badawczego. Po przeprowadzeniu charakterystyki założeń projektu badawczego, przedstawiono efekty osiągnięte podczas badania przestępczości w poszczególnych wybranych do tego celu instytucjach socjalnych. Jako pierwsze zamieszczono wyniki z PFRON, a w dalszej kolejności z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, powiatowych urzędów pracy. Jako ostatnie przedstawiono wyniki badań nad stwierdzonymi przypadkami przestępstw socjalnych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Jest to o tyle istotne, ponieważ w celu ich przeprowadzenia, odstąpiono od zbierania materiału empirycznego za pomocą ankiety, zastępując ją przekazanymi przez Zakład danymi zgromadzonymi w systemie informatycznym, notującymi wszystkie zgłoszone przestępstwa w tym okresie czasu. W procesie badań uwzględniano takie elementy jak: geografia przestępczości i jej dynamika, rodzaje ujawnianych przestępstw, przedmiot zamachu sprawców w postaci konkretnych świadczeń socjalnych, wysokość poniesionych strat majątkowych,

czynniki kryminogenne, ocena przepisów ustaw socjalnych w aspekcie prób uszczelnienia systemu przyznawanych świadczeń, sposoby ograniczenia przestępstw, informacje o sprawcach w zakresie w jakim jest to możliwe do odtworzenia oraz wnioski badawcze. Wnioski te posłużyły do weryfikacji postawionych na wstępie hipotez badawczych.

Część dogmatyczna obejmuje badania oraz osiągnięte rezultaty nad analizą wybranych przepisów ustaw socjalnych, kształtujących treść niektórych znamion wybranych przestępstw kodeksu karnego. Zawarto w niej przepisy prawa karnego, wykorzystywane jako podstawy karania ujawnionych przestępstw socjalnych. Skoncentrowano uwagę na powiązaniu znamion każdego przepisu karnego, ze specyfiką poszukiwania i dokumentowania procesowego faktu popełnienia tego przestępstwa.

Przedstawiam poniżej krótką charakterystykę poszczególnych rozdziałów monografii.

Rozdział I. Metodologia badań. Opisuje przyjęte sposoby prowadzenia badań, wykorzystując odpowiednio do tego celu kombinację metody indukcyjnej i hipotetyczno-dedukcyjnej. Opisano sposoby poszukiwania i gromadzenia materiału empirycznego, a na końcu postawiono hipotezy badawcze główne i szczegółowe.

Rozdział II. Przestępczość socjalna. Zawiera w sobie genezę przestępczości socjalnej, jej definicję, charakterystykę czynników kryminogennych przestępczości socjalnej, przegląd obszarów zagrożonych występowaniem tych przestępstw, a także problematykę nadużyć w obszarze zabezpieczenia społecznego na szczeblu Unii Europejskiej.

Rozdział III. Ustawodawstwo socjalne i instytucje socjalne korzystające z prawno karnej ochrony. Obejmuje rys historyczny ustawodawstwa socjalnego, oraz przedstawia zwięzłe informacje na temat objętych badaniem instytucji socjalnych.

Rozdział IV. Przepisy ustaw socjalnych w kontekście znamion wybranych przestępstw z Kodeksu karnego. W rozdziale tym skoncentrowano uwagę na wybranych przepisach ustaw socjalnych, które w świetle ustaleń badawczych wpływają na proces wykładni znamion niektórych przepisów części szczególnej Kodeksu karnego. W orbicie

zainteresowania badawczego znalazło się 10 ustaw socjalnych, których przepisy poddano analizie w części objętej badaniem.

Rozdział V. Typizacja czynów stanowiących przestępstwa socjalne oraz czynów z nimi związanych w przepisach karnych. Zawiera on wykaz przepisów karnych obejmujących przestępstwa, akcentując na pierwszym miejscu przestępstwo oszustwa, jako podstawowy i najczęściej naruszany przez sprawców przepis ustawy karnej. Łącznie omówiono 17 przepisów kodeksu. Do rozdziału włączono także pięć przepisów o charakterze wykroczeniowym, zamieszczonych w ustawach socjalnych, odnoszących się do szeroko rozumianej prawnie karnej ochrony tychże instytucji socjalnych.

Rozdział VI. Przestępczość ujawniona przy dystrybucji środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Opisuje ujawnioną przestępczość w działalności tegoż Funduszu.

Rozdział VII. Przestępczość ujawniona przy dystrybucji środków z jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Na tych samych zasadach co rozdział wcześniejszy, opisuje ujawnioną przestępczość w tych jednostkach organizacyjnych.

Rozdział VIII. Przestępczość ujawniona przy dystrybucji środków z powiatowych urzędów pracy. Na tych samych zasadach co dwa poprzednie rozdziały charakteryzuje przestępczość w tych jednostkach organizacyjnych.

Rozdział IX. Przestępczość ujawniona przy dystrybucji środków z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przedstawia diagnozę przestępstw wymierzonych w działalność Zakładu, w oparciu o analizę materiału, pochodzącego z systemu informatycznego tej instytucji.

Rozdział X. Wnioski z badań. Zawiera on podsumowanie ustaleń badawczych w poszczególnych obszarach, wyprowadzając ustabilizowane wnioski końcowe. Zamieszczono między innymi propozycje zmierzające w kierunku ograniczenia dynamiki przestępstw socjalnych. Ponadto dokonano weryfikacji postawionych na wstępie hipotez badawczych.

Rozdział XI. Propozycje wprowadzenia zmian legislacyjnych. Skoncentrowano się w tym miejscu na podstawach prawnych, wprowadzenia czasowego zakazu korzystania ze świadczeń socjalnych przez osoby, które dopuściły się przestępstw aby uzyskać

nienależne im świadczenie. Zaproponowano wprowadzenie ogólnokrajowej statystyki nadużyć przy okazji korzystania ze świadczeń socjalnych, a także klauzuli niekaralności w stosunku do sprawców wyłudzeń, którzy zwrócili by dobrowolnie zagarnięte środki pokrzywdzonej instytucji.

Podsumowując zebrany ze wszystkich czterech instytucji socjalnych materiał empiryczny, starano się wypracować możliwie najpełniejsze wnioski końcowe. Dysponując tak przetworzonym materiałem, zweryfikowano postawione na wstępie hipotezy badawcze. Potwierdzono hipotezę główną, zakładającą iż możliwe jest zidentyfikowanie zagrożeń przestępczością w odniesieniu do każdej z badanych instytucji socjalnych i potwierdzenie, że taka przestępczość występuje w każdej z nich. Nie udało się w wystarczającym stopniu potwierdzić pierwszej z hipotez szczegółowych, zakładającej, że same instytucje socjalne potrafią zdiagnozować czynniki odpowiedzialne za występowanie przestępstw. Druga z hipotez szczegółowych, zakładająca, że występowanie przestępstw jest rezultatem rozpoczętych przemian ustrojowych, i w dużej mierze spowodowane jest to występującym bezrobociem oraz spadającymi dochodami uzyskiwanymi przez obywateli polskich, możliwa była do przyjęcia jedynie w niewielkiej części. Nie potwierdzono hipotezy aby za utrzymywanie się fali przestępczości socjalnej, odpowiedzialne były zorganizowane struktury przestępcze. Ostatnia z hipotez szczegółowych według której, jednostki organizacyjne pomocy społecznej usytuowane w małych miejscowościach, nie notują przypadków przestępstw w takiej liczbie jak w dużych miastach, w dużej części nie została potwierdzona. Im większe okazywało się miasto, tym mniejszą liczbę przestępstw socjalnych ujawniano na tym terenie.

Monografia przeniosła wiele wyjaśnień w istotnych kwestiach i obszarach, odnośnie których nie mieliśmy dotąd żadnej potwierdzonej wiedzy. Jedną z jej zalet jest ustalenie regionów kraju (geografia zjawiska), w których występuje większe zagrożenie przestępczością, a także w miarę dokładne wyliczenie rzeczywistych strat spowodowanych popełnionymi przestępstwami w poszczególnych instytucjach socjalnych. Wskazuje się w niej na czynniki kryminogenne, odpowiedzialne za występowanie przestępstw i patologii, zwracając uwagę na wadliwość

dotychczasowych przepisów ustaw socjalnych, wymagających w miarę pilnych zmian ze strony ustawodawcy. Ograniczenie skali przestępczości socjalnej o której wciąż nie mamy wystarczającej wiedzy, staje się pilnym zadaniem do wykonania, ponieważ uderza ona bezpośrednio w obszar wydatków z budżetu publicznego, przeznaczonych na wsparcie dla sfery socjalnej. Ze względu na niekorzystne tendencje demograficzne, wskazujące na mniejszy przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa, wydatki te będą z każdym kolejnym rokiem wzrastać, a z tytułu popełnionych przestępstw dodatkowo obciążać budżet państwa.

4. Opis pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Praca nad rozprawą habilitacyjną w żaden sposób nie zdołała wpłynąć hamująco na ograniczenie ilości publikacji, jakie przygotowałem w tym czasie. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych aż do chwili obecnej ukazało się drukiem 136 moich publikacji, za które przyznano mi 405 punktów zgodnie z systemem punktacji czasopism w części B wykazu czasopism naukowych. Publikacje te znajdują się poza listą Journal Citation Reports oraz bazą Web of Science.

Moje dotychczasowe zainteresowania i osiągnięcia naukowe koncentrowały się wokół następujących obszarów problemowych:

1. Przestępczość gospodarcza. Obejmuje największą liczbę publikacji w łącznej ilości 44. Wchodzą w to takie tematy szczególne jak: oszustwo w obrocie gospodarczym, przestępstwo nadużycia zaufania, przestępstwa przeciwko wierzycielom, przestępstwa związane z funkcjonowaniem spółek w tym prawno karne aspekty upadłości. Znajdują się wśród nich zarówno artykuły, glosy jak i monografia. W roku 2013 nakładem wydawnictwa LexisNexis ukazała się monografia „Poszukiwanie dowodów przestępstw gospodarczych”. Jest to pierwsza w polskim prawie publikacja bardzo szeroko przedstawiająca praktyczne problemy, związane z gromadzeniem, weryfikacją i oceną dowodów popełnienia tychże przestępstw. Akcentuje się w niej przede wszystkim kontekst praktyczny, oparty na płynących z tego źródła doświadczeniach. Odbiegają one niekiedy od schematów teoretycznych ,

wskazując nowatorskie i nieszablonowe kierunki poszukiwanie dowodów, przy zastosowaniu obowiązujących przepisów prawa karnego materialnego i procesowego. Nawiązuje ona do zakresu przedmiotowego dowodzenia w sprawach o przestępstwa gospodarcze. Szeroko opisuje pozyskiwanie takich dowodów w oparciu o rejestry publiczne, ustawowy obowiązek denuncjacji przestępstw i zwolnienia z szeregu tajemnic zawodowych. Uzasadnia sięgnięcie po akta spraw cywilnych i gospodarczych, jako ważnego i nie w pełni dotąd docenianego źródła poszukiwania niezbędnych dowodów. Eksponuje konieczność powoływania biegłych zwłaszcza z zakresu księgowości i finansów, szczegółowo jak to tylko było możliwe wskazuje kierunki poszukiwania koniecznych dokumentów w różnych instytucjach, oraz precyzuje zakres ekspertyz w odniesieniu do najczęściej popełnianych przestępstw gospodarczych. Szczegółowe rozważania skoncentrowane zostały na udowodnieniu niektórych znamion przestępstw gospodarczych, zarówno z samego kodeksu jak i pozostałych przepisów ustaw, zawierających przepisy karne w tym i korupcji gospodarczej. W podsumowaniu znalazły się wnioski nawiązujące do specyfiki poszukiwania dowodów przestępstw gospodarczych.

Przed opublikowaniem tej monografii, będącej wynikiem wieloletnich obserwacji i działań praktycznych w zwalczaniu przestępstw gospodarczych, podjąłem próbę przedstawienia zmieniającego się obrazu polskiej przestępczości gospodarczej po upływie ponad 10 lat od przemian ustrojowych. Tekst którego to dotyczy ukazał się w *Ekonomice i Organizacji Przedsiębiorstwa* 2004, nr 10 – „Nowe oblicza przestępczości gospodarczej”. Podjąłem wysiłki w celu zwrócenia uwagi na potencjał zawarty w rejestrach publicznych, w wysiłkach zmierzających do przeciwdziałania przestępczości gospodarczej, albowiem temat ten nie był dotąd poruszany w literaturze prawa karnego. Powstały tekst nosi tytuł „Rejestry publiczne jako źródło weryfikacji informacji o przestępstwach gospodarczych”, a ukazał się w *Kontroli Państwowej* 2007, nr 4. Ochronie postępowania spadkowego poświęcony został artykuł „Prawnokarna ochrona spadku” w *Przeglądzie Sądowym* 2009, nr 3.

Ważną część składową mojego dorobku tworzy pierwsza publikacja, odnosząca się do nowego rodzaju przestępstw zawartych w art. 112 pkt 3 k.k. „Pojęcie przestępstw przeciwko istotnym polskim interesom gospodarczym w rozumieniu art.

112 pkt 3 k.k.”, znalazło się w Wojskowym Przeglądzie Prawniczym 2009, nr 4. Zdefiniowałem i uzasadniłem katalog takich przestępstw, wobec braku ich ustawowego określenia. Kolejny tekst odnosi się do problematyki wykroczeń powiązanych z działalnością gospodarczą, a nosi on tytuł „Kilka uwag na temat wykroczeń gospodarczych” drukowany w Przeglądzie Policyjnym 2009, nr 4. Przeprowadziłem w nim podział wykroczeń uznawanych za gospodarcze, uzasadniając przy tej okazji swoje stanowisko w tej kwestii.

Kolejnym znaczącym tekstem w mojej ocenie jest opracowanie, w którym dostrzegam istotny związek pomiędzy przestępstwami przeciwko mieniu a przestępstwami gospodarczymi. Artykuł o tej tematyce wydano w Zeszytach Naukowych Wyższej Szkoły Finansów i Prawa w Bielsku Białej w 2015, nr 2, pt. „Gospodarczy charakter niektórych przestępstw przeciwko mieniu”. W tekście „Przestępstwo nadużycia zaufania w świetle orzecznictwa sądowego” dokonałem analizy dotychczasowego dorobku orzecznictwa sądowego, w kształtowaniu znamion przepisu obecnego art. 296 kk. Do zagadnienia odpowiedzialności za przestępstwa gospodarcze nawiązują dwie powiązane ze sobą pośrednio artykuły: „O karaniu sprawców przestępstw gospodarczych na podstawie kodeksu karnego” – Przegląd Policyjny 2008, nr 2, oraz „Indywidualny charakter niektórych przestępstw gospodarczych” – Policja. Kwartalnik Kadry Kierowniczej Policji, 2012, nr 2. Dostyc istotne kwestie poruszyłem w opartym na własnym doświadczeniu zawodowym artykule „Przestępstwo kradzieży energii – kontrowersje interpretacyjne”, wydanym w Wojskowym Przeglądzie Prawniczym 2015, nr 3. Z grona pozostałych artykułów nawiązujących do przestępczości gospodarczej zaliczyłbym: „Klauzula odpowiedzialności zastępczej a odpowiedzialność za przestępstwa gospodarcze” – Jurysta 2013, nr 10 oraz „Ochrona produkcji i obrotu paliwami w świetle przepisów karnych ustawy o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw” – Jurysta 2013, nr 7-8.

W ramach publikacji o przestępczości gospodarczej odrębny segment stanowią opracowania, dotyczące spółek oraz zagadnień upadłościowych. Pierwszą i w mojej ocenie najważniejszą publikacją z tego zakresu jest artykuł „Przestępstwa godzące w masę upadłości” wydany w Prokuraturze i Prawie 2006, nr 12. Po jego publikacji w

marcu 2007 r. doszło do wprowadzenia zmian w ustawowej definicji funkcjonariusza publicznego, wpisując do niego nowe podmioty takie jak: syndyk, nadzorca sądowy i zarządca. Kolejną jest studium na temat zagadnień prawno karnych związanych ze spółką cywilną. Materiały o tym znalazły się w Przeglądzie Sądowym 2005, nr 9, w artykule „Majątek spółki cywilnej jako przedmiot prawno karnej ochrony”. Status przysługujący spółce jawnej omówiony został w kolejnej publikacji „ Uwagi w przedmiocie prawno karnej ochrony spółki jawnej”, zamieszczony w Prawie Spółek 2005, nr 9. Z szerzej pojmowaną problematyką spółek łączą się trzy kolejno powstałe artykuły: „Obostrzenia w obrocie akcjami i udziałami spółek kapitałowych a odpowiedzialność karna” – Prawo Spółek 2007, nr 11, „Odpowiedzialność karna w spółce europejskiej” – Prawo Spółek 2009, nr 3 oraz „Ograniczenia w pełnieniu funkcji we władzach spółek” – Prawo Spółek 2010, nr 5. Tematyką która łączy się w dużym stopniu z działalnością spółek, jest postępowanie upadłościowe w różnych jego aspektach. Artykuł „Stosowanie przepisów karnych w postępowaniu upadłościowym z możliwością zawarcia układu” , wydanym w Przeglądzie Sądowym 2011, nr 7-8, odnosi się do możliwości rozciągnięcia ochrony prawa karnego na toczące się postępowanie upadłościowe. Poddano tam pod ocenę karnoprawną odpowiedzialność poszczególnych osób uczestniczących w tym postępowaniu, za popełnienie niektórych przestępstw. Do zagadnień odnoszących się do przestępstwa niezgłoszenia w terminie upadłości spółek z art. 586 k.s.h. odnoszą się dwie moje glosy. Pierwsza opublikowana została w Prawie Spółek z 2011 r., nr 5, druga natomiast w Przeglądzie Sądowym 2014, nr 3.

Zagadnienie oszustw w obrocie gospodarczym obecne było w kilku glosach oraz w dwóch artykułach. Na szczególną uwagę w mojej ocenie zasługuje artykuł „Oszustwo w świadczeniu usług” wydany w Prokuraturze i Prawie 2010, nr 12, stanowiący polemikę z poglądem, wykluczającym karalność oszustwa w związku z umową o świadczenie usług. Wykazałem ponad wszelką wątpliwość, że art. 286 § 1 k.k. jest zdolny zapewnić ochronę działalności gospodarczej, opierającej się na świadczeniu usług. Drugi z artykułów porusza problematykę oszustw w działalności podmiotów gospodarczych, z punktu widzenia dotychczasowego dorobku orzecznictwa sądowego, nosi on tytuł „Oszustwo w obrocie gospodarczym w świetle

uwag doktryny i orzecznictwa”. Opublikowano go w Studiach Prawnoustrojowych 2014, nr 23. Napisałem i opublikowałem także 5 glos do wybranych orzeczeń sądowych odnoszących się do artykułu 286 § 1 k.k., w związku z przestępstwami popełnionymi w obrocie gospodarczym.

Pozostała część mojego dotychczasowego dorobku związanego z problematyką przestępczości gospodarczej, przybrała postać kilkunastu glos, napisanych do przepisów art. 296 k.k., 297 k.k., 299 k.k., 304 k.k. oraz przestępstw przeciwko wierzycielom.

2. Przestępczość socjalna. Jest to nieznaną dotychczas w naszym prawie karnym tematyka, której oprócz omawianej wcześniej monografii, poświęciłem 11 publikacji. Pierwszym w ujęciu chronologicznym artykułem który odnosi się to niej jest „Przestępczość socjalna”, opublikowany w Pracy Socjalnej 2003, nr 4. Zawiera on teoretyczne założenia koncepcji tego rodzaju przestępczości, zwracając uwagę na oszustwo, jako najczęściej popełniane przestępstwo z nią związane. Publikacja ta stanowi zarazem fundament późniejszych prac badawczych, zwieńczeniem których stało się przeprowadzenie ogólnokrajowych badań nad przestępczością socjalną. Drugą publikacją rozwijającą szerzej wcześniejszą problematykę, był artykuł „Zjawiska patologiczne w funkcjonowaniu świadczeń socjalnych państwa” , zamieszczony w Przeglądzie Policyjnym 2004, nr 1-2. Podjęte w dalszej kolejności wysiłki badawcze, przeniesione zostały na obszar funkcjonowania zakładów pracy chronionej, gdzie według posiadanej przeze mnie wiedzy dochodzić miało do nadużyć, przynoszących wymierne szkody finansowe. W efekcie powstał artykuł „Prawo karne wobec nadużyć ujawnionych w związku z działalnością zakładów pracy chronionej”, publikowany w Niepełnosprawność i Rehabilitacja 2004, nr 3.

Po raz kolejny do problematyki przestępczości socjalnej powróciłem w opublikowanym w Studiach Prawnoustrojowych 2010, nr 11 artykule „Prawo karne wobec przestępczości socjalnej”. Wnikliwą analizę dogmatyczną oszustwa popełnionego w związku z wyłudzeniami świadczeń socjalnych, zawarłem w artykule „Nienależne świadczenie socjalne w kontekście odpowiedzialności karnej za oszustwo”, który ukazał się w Pracy Socjalnej 2014, nr 2. Zwróciłem w nim uwagę na zależność pomiędzy świadczeniami nienależnymi a oszustwem, poddając ten wątek

dokładnej diagnozie dogmatycznej. W integralnym związku z tym tekstem pozostaje moja kolejna publikacja, tym razem w postaci glosy do wyroku Sądu Najwyższego – „Zwrot świadczeń nienależnie pobranych a obowiązek naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody. Glosa do wyroku SN z 14. 10. 2013 r. II UK 110/13, OSNP 2014, nr 9, poz. 136” wydana w Pracy i Zabezpieczeniu Społecznym 2015, nr 4. Artykuł „Zagrożenie przestępczością socjalną w obszarze ubezpieczeń społecznych” opublikowany w nr 2/2016 Ubezpieczenia Społeczne. Teoria i Praktyka, stanowi bezpośrednio odniesienie się do ustaleń badawczych poczynionych w procesie analizy danych uzyskanych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Kolejną publikacją nawiązującą do tematu jest artykuł zamieszczony w wydawnictwie Wyższej Szkoły Administracji Bielsko Biała - „Aspekty praktyczne badań nad problematyką przestępczości socjalnej” w roku 2016.

3. Studia nad orzecznictwem związanym z karnoprawną ochroną obrotu gospodarczego, w tym karnoprawną ochronę dokumentacji działalności gospodarczej. Tematyce tej poświęciłem dwie publikacje książkowe w formie zbioru orzeczeń wraz z komentarzem. Pierwsza z nich to „Orzecznictwo Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych dotyczące przestępstw gospodarczych. Zbiór orzeczeń”, wydane przez TNOiK Toruń w 2011 r. Po raz pierwszy w dotychczasowej literaturze przedmiotu, zebrałem i usystematyzowałem wszystkie wydane od 1932 do roku 2011 orzeczenia, do przepisów typizujących przestępstwa gospodarcze z ustaw pozakodeksowych, zawierających przepisy karne związane z obrotem gospodarczym. Do zbioru włączyłem również wybrane orzeczenia do przepisu o oszustwie klasycznym, w których związek z obrotem gospodarczym udało się w wystarczającym stopniu wykazać. Drugą publikacją były „Przestępstwa przeciwko dokumentom w obrocie gospodarczym. Zbiór orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych”, wydane przez LexisNexis w 2013 r. Umieściłem w nim i opatrzyłem stosownym komentarzem, przepisy przeciwko dokumentom w kodeksie karnym, oraz w innych ustawach, powiązanych funkcjonalnie z obrotem gospodarczym. Intencją tworzenia tej publikacji było ukazanie sposobu ochrony dokumentacji działalności gospodarczej, w aspekcie wymagań stawianych podmiotom gospodarczym. Duży wpływ na wybór orzeczeń i oceny ich przydatności do tego zadania, odegrało moje dotychczasowe

doświadczenie wyniesione z pracy zawodowej, w której przestępstwa przeciwko dokumentom, zwłaszcza w obrocie gospodarczym, stanowiły ważny element aktywności. Publikacja skierowana jest w głównej mierze dla praktyków, stykających się na co dzień z przestępstwami o których tu mowa.

Oprócz tych dwóch podstawowych pozycji spod mojego pióra wyszły jeszcze artykuł „Prawnokarna ochrona dokumentacji działalności gospodarczej na przykładzie orzecznictwa sądowego”, opublikowany w kwartalniku „Policja” 2013, nr 3, a także glosy do art. 272 k.k. w Wojskowym Przeglądzie Prawniczym 2013, nr 2, w Kwartalniku Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury 2014, nr 2, a także do przepisu o poświadczeniu nieprawdy. Razem składa się na to 6 publikacji

4. Przestępczość w sektorze bankowym. Sporą część dorobku naukowego poświęciłem przestępczości wymierzonej w sektor bankowy. Pierwszym znaczącym tekstem był opublikowany w Przeglądzie Policyjnym 2005 nr 2, artykuł „Ocena karnoprawna działalności parabankowej opartej na tzw. systemie argentyńskim”. Zawiera ona studium nad zagadnieniami parabanków, aktywnie działających na polskim rynku usług finansowych do 2004 r. Przedstawiono w nim założenia teoretyczne parabanków, dotychczas ujawnione przestępcze formy ich działalności, oraz instrumenty prawno karne pozwalające na ich eliminację z rynku. Kolejne opracowanie dotyczy oszustw popełnionych w związku z udzielaniem kredytów przez banki. Obejmuje ono analizę dotychczasowego dorobku orzeczniczego, przydatną dla prowadzenia postępowań karnych o te przestępstwa. Artykuł ten to „Znamiona przestępstwa wyłudzenia kredytu lub pożyczki pieniężnej w świetle orzecznictwa sądowego”, a ukazał się w Biuletynie Bankowym 2005, nr 7-8. Zagadnienia powiązane w udzielaniem kredytów bankowych pojawiły się w jednej z kolejnych publikacji, noszącej tytuł „Prawnokarna ochrona niektórych cywilnoprawnych form zabezpieczenia zwrotności kredytów i pożyczek bankowych” , publikowany w Biuletynie Bankowym 2007, nr 5.

Na możliwość wykorzystania rejestrów publicznych w zapobieganiu przestępczości bankowej zwróciłem uwagę w artykule „Wykorzystanie danych z rejestrów publicznych w zapobieganiu przestępstwom bankowym”, który ukazał się w Biuletynie Bankowym 2007, nr 9. Całościowe ujęcie problematyki przestępczości

bankowej z perspektywy ponad 20 lat transformacji ustroju gospodarczego, przybrało postać artykułu „Prawo karne wobec zagrożeń dla systemu bankowego”, opublikowanego w *Bezpiecznym Banku* 2012, nr 3. Bardziej szczegółowe opracowanie poświęcono pozycji prawnej banku pokrzywdzonego przestępstwem, w świetle stanowiska dotychczasowego orzecznictwa sądowego. Powstał na tym gruncie artykuł „Ochrona kredytodawcy na przykładzie orzecznictwa sądowego”, opublikowany w *Monitorze Prawa Bankowego* 2013, nr 3. W orbicie moich zainteresowań znalazły się piramidy finansowe. Poświęciłem im artykuł „Piramidy finansowe w aspekcie prawnego karnym”, zamieszczonym w *Juryście* 2014 r., nr 5, w którym zamieściłem swoje uwagi wynikające z praktycznych doświadczeń w tym obszarze. Kolejne publikacje przybrały postać glos do wybranych orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów apelacyjnych, odnoszących się do przestępstw popełnionych w związku z działalnością banków. Razem 15 publikacji.

5. Przestępczość w branży ubezpieczeniowej, obejmuje łącznie 7 publikacji. Ubezpieczenia jako działalność na rynkach finansowych, od dłuższego czasu budziła moje zainteresowanie naukowe. Koncentrowały się one raczej na funkcjonowaniu zakładów ubezpieczeń jako instytucji centralnej, z czym łączą się pewne obowiązki, obwarowane odpowiedzialnością karną w przypadkach ich nie respektowania. Oprócz zagadnień związanych z ustanowieniem tajemnicy ubezpieczeniowej, zwróciłem uwagę na przestępczość generowaną przez same instytucje ubezpieczeń. Istotne są tu dwa artykuły które do tego nawiązują. Pierwszy dotyczy tematu „Przestępstwo działania na szkodę zakładu ubezpieczeń”, zamieszczony we *Wiadomościach Ubezpieczeniowych* 2005 nr 5-6, a kolejny „Odpowiedzialność karna za niezgłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń na tle rozwiązań przyjętych w ustawie o działalności ubezpieczeniowej” opublikowany w *Wiadomościach Ubezpieczeniowych* 2005, nr 7-8. Do publikacji szeroko odnoszących się do specyfiki działalności towarzystw ubezpieczeniowych, nawiązuje artykuł „Obowiązki ustawowe zakładów ubezpieczeń w zakresie przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy” – *Wiadomości Ubezpieczeniowe* 2004, nr 9-10. Publikacją bezpośrednio łączącą się z oszustwami dokonywanymi na szkodę zakładów ubezpieczeń, jest artykuł opublikowany w *Prawo*

Ubezpieczenia Reasekuracja 2011, nr 11/12 „Fałszywe zeznania a oszustwo na szkodę ubezpieczyciela”.

6. Prawo karne w szeroko rozumianej działalności pomocy społecznej. Razem 10 publikacji.

Z uwagi na moje zainteresowanie przestępczością socjalną, w toku szeroko prowadzonych analiz nad funkcjonowaniem pomocy społecznej w naszym kraju, zająłem się problematyką wykorzystania prawa karnego w kontekście jego związków z pracą socjalną, jako podstawowym zadaniem realizowanym przez pomoc społeczną w naszym kraju. Wszystkie artykuły o tej tematyce ukazywały się w periodyku Praca Socjalna, wydawanym przez Instytut Rozwoju Służb Społecznych. Do najistotniejszych spośród podejmowanych tematów zaliczam tekst „Przestępstwa o charakterze majątkowym popełniane na szkodę osób starszych”- Praca Socjalna 2009, nr 3. Przedstawiłem w nim w oparciu o wyniki moich zawodowych badań i obserwacji, najczęściej popełniane przestępstwa, których ofiarami stają się ludzie starsi i samotni. Szczegółowo opisałem modus operandi najczęściej w ostatnim czasie popełnianego oszustwa, określanego powszechnie jako metoda „na wnuczka”, oraz inne przestępstwa o ugruntowanym już profilu. Drugim znaczącym osiągnięciem było przeprowadzenia diagnozy przestępczości w środowisku mieszkańców lokali socjalnych. Artykuł który odnosi się do tego to „Przejawy patologii i przestępczości w środowisku mieszkańców lokali socjalnych” i ukazał się w Pracy Socjalnej” 2013 nr 4, powstał we współautorstwie z drugą osobą, zaangażowaną wraz ze mną w badanie tego zjawiska. To nieznane dotychczas zjawisko społeczne, nie doczekało się dotąd jakiegokolwiek publikacji. Pozostałe podejmowane tematy nawiązywały do ochrony prawno karnej jednostek pomocy społecznej, zagadnień związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, w tym niektórych procesowych aspektów postępowania, a także do zwalczania handlu ludźmi w którym pomoc społeczna może odegrać znaczącą rolę.

7. Zagadnienie oszustwa sądowego. Publikacją o podstawowym znaczeniu dla tej problematyki był artykuł „Dochodzenie roszczeń majątkowych w procesie cywilnym a oszustwo sądowe” – Monitor Prawniczy 2006, nr 12. Była to pierwsza po okresie dwudziestolecia międzywojennego publikacja nawiązująca do tego tematu. Oprócz

zagadnień teoretycznych sformułowałem 4 możliwe sposoby popełnienia oszustwa sądowego, podając stosowne do tego uzasadnienie. Ustalanie odpowiedzialności karnej za oszustwo sądowe jak wykazałem w tekście, przebiega przy uwzględnieniu przepisów procedury cywilnej. Jak trudna, złożona i nieznana szerzej dla praktyków jest to problematyka, zdają się świadczyć wydane po opublikowaniu tego artykułu orzeczenia sądowe. W większości koncentrowały się one wokół oceny zastosowania przepisów o oszustwie sądowym do postępowań spadkowych. W związku z tym podjąłem polemikę w przedstawieli doktryny, którzy w swoich publikacjach negowali słuszność wykorzystania przepisu o oszustwie, dla ochrony zagrożonego przestępstwem postępowania spadkowego. Zwieńczeniem tych wysiłków stały się 4 glosy opublikowane w: Prokuratura i Prawo 2012, nr 1, Państwo i Prawo 2014, nr 2, Palestra 2015, nr 5-6, Przegląd Sądowy 2015, nr 10. Razem 5 publikacji.

8. Niektóre zagadnienia związane z korupcją. Łącznie obejmują 5 publikacji. W roku 2014 nakładem wydawnictwa Difin okazała się pozycja książkowa „Przestępczość korupcyjna w orzecznictwie sądowym. Aspekty materialne i procesowe. Wybór orzeczeń”. Jest to najbardziej aktualny zbiór orzeczeń opatrzony stosownym komentarzem. Oprócz orzeczeń z zakresu prawa materialnego, zawiera też orzeczenia nawiązujące do postępowania dowodowego w sprawach o przestępstwa korupcyjne, zwracając uwagę na zagrożenia związane z nieuzasadnionymi oskarżeniami o łapownictwo osób pełniących funkcje publiczną, i sposobami obrony przed pomówieniami o te przestępstwa. Artykuł „Poszukiwanie dowodów w sprawach o korupcję” opublikowany w Wojskowym Przeglądzie Prawniczym nr 2 z 2006 r., odnosi się do sposobu docierania do wiadomości świadczących o popełnianiu przestępstw korupcyjnych. Wskazywano trudności jakie napotyka się w procesie dowodowym. W ramach współpracy z Wyższą Szkołą Administracji w Bielsku Białej uczestniczyłem w konferencji międzynarodowej, poświęconej korupcji w wymiarze ponadpaństwowym. Referowałem zagadnienie korupcji w gospodarce, diagnozując między innymi aspekt kryminologiczny. W Wojskowym Przeglądzie Prawniczym nr 3 z 2011 r. opublikowałem pierwszą glosę, do pierwszego orzeczenia wydanego do przepisu o korupcji z art. 296a k.k.. Swoje stanowisko co do słuszności wydanego orzeczenia w przedmiocie klauzuli bezkarności za korupcję czynną, zawarłem w

głosie do wyroku Sądu Najwyższego, opublikowanej w Przeglądzie Sądowym 2016, nr 7-8.

9. Słowackie prawo karne. Przeprowadziłem własne studia nad słowackim kodeksem karnym, który obowiązuje na terytorium Słowacji od 2005 r. Podjęty proces badawczy objął zasadniczo diagnozę prawną porównawczą części szczególnej, a główny nurt rozważań koncentrował się wokół przepisów w różny sposób powiązanych z szeroko pojmowaną ochroną obrotu gospodarczego, i przeciwdziałaniem przestępstwom gospodarczym w tym kraju. Najważniejszym z nich w mojej ocenie, był artykuł „Ochrona obrotu gospodarczego w słowackim kodeksie karnym” , wydany w Przeglądzie Ustawodawstwa Gospodarczego 2013, nr 8, a kolejno „Odpowiedzialność za przestępstwa ubezpieczeniowe w świetle słowackich regulacji prawnokarnych” – Prawo Ubezpieczenia Reasekuracja 2012, nr 10, „Przeciwdziałanie praniu pieniędzy na Słowacji w świetle niektórych polskich rozwiązań prawnych” – Bezpieczny Bank 2013, nr 1, „Karnoprawna ochrona sektora bankowego na Słowacji” – Monitor Prawa Bankowego 2014, nr 6, „Ochrona wierzycieli w świetle rozwiązań słowackiego kodeksu karnego” Przegląd Prawa Egzekucyjnego 2014, nr 3-4, „Koncepcja oszustwa w słowackim kodeksie karnym” – Przegląd Sądowy 2015, nr 7-8. Do tematyki nawiązującej do przestępczości występującej w funkcjonowaniu administracji publicznej, nawiązują kolejne moje publikacje: „Przestępstwa zagrażające wymiarowi sprawiedliwości w słowackim kodeksie karnym” – Przegląd Sądowy 2013, nr 4, „Korupcja w słowackim kodeksie karnym w świetle polskich regulacji prawnokarnych” – Przegląd Policyjny 2013, nr 4, „Karnoprawna ochrona administracji i funkcjonariuszy publicznych w prawie słowackim” – Jurysta 2014, nr 3, „Przestępstwa przeciwko republice w słowackim kodeksie karnym” – Jurysta 2013, nr 4. Odsobnioną publikację stanowi artykuł „Ochrona rodziny w słowackim kodeksie karnym” – Praca Socjalna 2012, nr 6. Publikacje te mają także charakter prawnoporównawczy, z ustawionym punktem ciężkości w kierunku wykazania różnic i podobieństw polskiego i słowackiego prawa karnego. Razem składa się na to 11 publikacji.

Pozostałe problemy badawcze objęte moim dotychczasowym dorobkiem naukowym

Obok wskazanych wyżej głównych nurtów mojej dotychczasowej pracy badawczej, wielokrotnie podejmowałem także inne problemy, z którymi często stykałem się lub które pojawiły się w mojej pracy zawodowej. Wśród nich na uwagę zasługują:

1. Problematyka fałszywych zeznań. W artykule „Praktyczne aspekty związane z odpowiedzialnością karną za przestępstwo składania fałszywych zeznań” w Przeglądzie Policyjnym 2008, nr 2, przedstawiłem najistotniejsze kwestie, które występują przy okazji prowadzenia postępowań karnych o przestępstwo z art. 233 k.k. Szczególny nacisk przenieśliśmy na ustalenie właściwego momentu, w którym należy rozpocząć postępowanie przygotowawcze, aby uniknąć kolizji z ustaleniami czynionymi w sprawie, w której fałszywe zeznania zostały złożone. Całokształt dotychczasowego orzecznictwa sądowego oraz wnioski które z tego wynikają, zamieszczone zostały w artykule „Przestępstwo składania fałszywych zeznań w orzecznictwie sądowym” , zamieszczonym w Wojskowym Przeglądzie Prawniczym 2012, nr 1. Składają się na to łącznie 3 publikacje.

2. Związek prawa karnego z prawem administracyjnym. Tematyce tej poświęciłem pięć publikacji. Wszystkie one były wynikiem diagnozy jaką sukcesywnie tworzyłem podczas pracy zawodowej. Pierwszą z nich stanowi artykuł „Postępowanie administracyjne a prawo karne-wokół zagadnień związanych z odpowiedzialnością karną” , drukowany w Przeglądzie Policyjnym 2006, nr 4. Kolejną publikacją, tym razem odnoszącą się do funkcjonowania samorządu terytorialnego, jest tytuł „Podstawy karania za przestępstwa wymierzone w interesy majątkowe samorządu terytorialnego”. Artykuł ten ukazał się z Kontroli Państwowej 2009, nr 6. Podobną problematykę obejmuje tekst „Wpływ przestępstwa na akty administracyjne” , wydrukowany w Samorządzie Terytorialnym 2013, nr 1-2. Ostatnim artykułem na który należy zwrócić uwagę stanowi opublikowany w Kontroli Państwowej 2011, nr 6 tekst – „Wywiadowanie gospodarcze”. Przedstawiłem w nim wiele istotnych aspektów działalności, podmiotów zajmujących się profesjonalnie prowadzeniem wywiadu

gospodarczego, odnosząc niektóre z nich do przepisów przewidujących odpowiedzialność karną, za przekroczenie dopuszczalnych form prowadzenia wywiadu.

3. Pozostałe zagadnienia z dziedziny prawa karnego. Składa się na to 5 publikacji. Do tego działu włączyć należy opracowanie na temat odpowiedzialności karnej za szpiegostwo - „Odpowiedzialność karna podwójnego agenta wywiadu i kontrwywiadu za szpiegostwo w polskim prawie karnym” w *Wojskowym Przeglądzie Prawniczym* 2007, nr 3, „Prawnokarny i społeczny aspekt samobójstwa” – *Praca Socjalna* 2011, nr 1, „Odpowiedzialność komorników sądowych w prawie karnym” – *Przegląd Sądowy* 2011, nr 3. Artykuł „Kilka uwag na temat zasady represji wszechświatowej”, nawiązuje do regulacji zawartej w art. 113 k.k. – *Wojskowy przegląd Prawniczy* 2011, nr 1. „Czyn ciągły w świetle praktyki orzeczniczej” opublikowany w *Wojskowym Przeglądzie Prawniczym* 2014, nr 4, jest rezultatem kompleksowej analizy całości dotychczasowego dorobku orzeczniczego, jaki powstał do art. 12 k.k., kładąc akcent na wątki praktyczne.

Zygmunt KUKIŁBA